

Sygn. akt II Ca 335/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 września 2016 roku

Sąd Okręgowy w Szczecinie II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Sławomir Krajewski
Sędziowie:	SO Mariola Wojtkiewicz (spr.) SR del. Zofia Piwowska
Protokolant:	st. sekr. sąd. Dorota Szlachta

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 29 września 2016 roku w S.

sprawy z powództwa Z. Ł.

przeciwko Powiatowi (...)

o zapłatę

na skutek apelacji powoda od wyroku Sądu Rejonowego w S. z dnia 5 stycznia 2016 roku, sygn. akt I C 2382/15

I. oddala apelację;

II. zasądza od powoda Z. Ł. na rzecz pozwanego Powiatu (...) kwotę 120 (sto dwadzieścia) złotych tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

SSO Mariola Wojtkiewicz SSO Sławomir Krajewski SSR (del) Zofia Piwowska

II Ca 335/16

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 5 stycznia 2016r. Sąd Rejonowy w S. w punkcie I. oddalił powództwo Z. Ł. przeciwko Powiatowi (...) o zapłatę z tytułu nienależnego świadczenia, a w punkcie II. rozliczył koszty procesu.

Sąd Rejonowy oparł powyższe rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach i rozważaniach prawnych:

Dnia 04 października 2005 r. powód zarejestrował w Starostwie Powiatowym w S., sprowadzony z zagranicy samochód marki V. (...), któremu przypisano numer rejestracyjny (...). Za wydanie karty pojazdu, zgodnie z obowiązującymi wówczas § 1 ust. 1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 lipca 2003 roku w sprawie wysokości opłat za kartę pojazdu, zapłacił 500 złotych.

W dniu 09 grudnia 2015 r. Powiat (...) odebrał odpis złożonego w niniejszej sprawie pozwu z załącznikami. Dnia 14 grudnia 2015 r. pozwany dokonał przelewu kwoty 425 złotych na rzecz pełnomocnika powoda.

Przed doręczeniem odpisu pozwu w sprawie niniejszej pozwany nie był przez powoda wzywany do dokonania zwrotu chociażby części z opłaty w kwocie 500 złotych, uiszczonej za wydanie karty pojazdu.

Zapłata świadczenia w toku procesu, przy uwzględnieniu zasady, iż wydając wyrok sąd bierze za podstawę stan faktyczny istniejący w chwili zamknięcia rozprawy, doprowadziło do oddalenia powództwa co do kwoty 425 złotych.

Rozważając zasadność zasądzenia pozostałej kwoty 75 złotych Sąd wskazał, że opłata z tytułu wydania karty pojazdu, uiszczona przez powoda stanowiła dochód budżetu powiatu. Z kolei wyrokiem z dnia 17 stycznia 2006 r. w sprawie o sygnaturze akt U 6/04 Trybunał Konstytucyjny orzekł, że opłata z tytułu wydania karty pojazdu przekraczająca kwotę 75 złotych jest nienależna jako sprzeczna z prawem o ruchu drogowym i Konstytucją.

Mając na uwadze z jednej strony wyrok Trybunału Konstytucyjnego oraz treść § 1 ust. 1 rozporządzenia Ministra Transportu i Budownictwa z dnia 28 marca 2006 r. w sprawie wysokości opłat za kartę pojazdu (Dz.U. z 2006 r., nr 59, poz. 421) Sąd stwierdził, iż pobrana przez pozwanego od powoda opłata za kartę pojazdu w kwocie przewyższającej 75 złotych stanowiła nienależne świadczenie, w rozumieniu art. 410 § 2 k.c. Powołany przepis stanowi, że świadczenie jest nienależne, jeżeli ten, kto je spełnił, nie był w ogóle zobowiązany lub nie był zobowiązany względem osoby, której świadczył, albo jeżeli podstawa świadczenia odpadła lub zamierzony cel świadczenia nie został osiągnięty, albo jeżeli czynność prawna zobowiązująca do świadczenia była nieważna i nie stała się ważna po spełnieniu świadczenia.

W chwili spełniania świadczenia przez powoda tj. uiszczenia opłaty za kartę pojazdu w kwocie 500 złotych wprawdzie istniała podstawa prawna tego świadczenia, jednakże następnie, na skutek stwierdzenia przez Trybunał Konstytucyjny jej niezgodności z Konstytucją oraz z przepisami ustawy Prawo o ruchu drogowym, podstawa odpadła. Zgodnie zaś z powyższymi przepisami zasadą jest zwrot bezpodstawnego wzbogacenia, także wtedy, gdy miało ono postać świadczenia nienależnego.

Wobec powyższego Sąd stwierdził, iż czynność polegająca na pobraniu od powoda za wydanie karty pojazdu opłaty przewyższającej kwotę 75 złotych, została podjęta na podstawie przepisu niekonstytucyjnego, a zatem pozwany, pobierając nienależne świadczenie, bezpodstawnie wzbogacił się kosztem powoda.

Wyprzedzając ewentualne argumenty apelacji, Sąd zauważył, iż w niniejszej sprawie nie może znaleźć zastosowania przepis art. 409 k.c. Stosownie bowiem do treści tego przepisu in fine obowiązek zwrotu uzyskanej korzyści istnieje, jeżeli wyzbywający się jej powinien być liczyć się z obowiązkiem zwrotu. Pozwany zaś winien był liczyć się z obowiązkiem zwrotu kwoty pobieranej z tytułu opłaty za kartę pojazdu w sytuacji, gdy pobierana opłata przewyższała faktyczne koszty wydania takiej karty, to jest kwotę 75 złotych. Okoliczność tę dostrzegł również Trybunał Konstytucyjny, który w przywołanym powyżej orzeczeniu stwierdził, iż podwyższenie opłaty miało na celu zapewnienie powiatom dodatkowych źródeł dochodów przeznaczonych na wykonywanie ich innych zadań. Dlatego też, zdaniem Sądu, powództwo o zapłatę kwoty 75 złotych, stanowiącą faktyczny koszt wydania karty pojazdu, podlegało oddaleniu.

W ocenie Sądu również brak było podstaw do tego, aby zasądzić na rzecz powoda odsetki chociażby od kwoty 425 złotych za okres objęty żądaniem to jest od dnia 22 maja 2015 r. do dnia spełnienia świadczenia. Podstawę prawną zasądzenia odsetek formułuje przepis art. 481 § 1 k.c., który stanowi, iż wierzyciel może żądać odsetek za opóźnienie, jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego. Wymagalność świadczenia nienależnego jako szczególnego przypadku bezpodstawnego wzbogacenia należy wiązać z wezwaniem do zapłaty, a takowego strona powodowa do pozwanego przed wszczęciem sporu sądowego nie wystosowała. Pierwszym sygnałem dla pozwanego, iż powód rości sobie wobec niego żądanie zapłaty było doręczenie odpisu nakazu zapłaty, co miało miejsce w dniu 09 grudnia 2015 r. Pozwany w dniu 14 grudnia 2015 r., a więc przed upływem tygodnia od doręczenia odpisu pozwu dokonał wypłaty świadczenia w kwocie 425 złotych – a więc pełnej zasadnej kwocie żądania. Wobec tego Sąd nie miał

podstaw do przyjęcia, że pozwany popadł w opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego, i tym samym nie uznał zasadności żądania zapłaty odsetek.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. art. 101 k.p.c.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł powód, który zaskarżył wyrok w punkcie I. w zakresie kwoty 75 złotych, zarzucając mu naruszenie prawa materialnego to jest niewłaściwe zastosowanie i błędną wykładnię przepisu art. 90 Traktatu Ustanawiającego Wspólnotę Europejską (Dz. U. 2004 Nr 90, poz. 864/2) w związku z art. 410 § 2 k.c. poprzez przyjęcie, że wadliwy przepis § 1 ust. 1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 lipca 2003r., określający wysokość opłaty za kartę pojazdu, pobieranej przy rejestracji pojazdu, sprowadzanego z krajów UE na terenie RP, był wadliwy tylko w części i że opłata ta tylko częściowo pobrana była bez podstawy prawnej, zatem tylko w tej części stanowiła nienależne świadczenie, w konsekwencji powinna być zwrócona tylko w kwocie 425 złotych od karty pojazdu, a nie w pełnej wysokości 500 złotych, a w rezultacie uwzględnienie przez Sąd I instancji części roszczenia, to jest kwoty 425 złotych. Wskazując na ten zarzut powód wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie powództwa co do kwoty 75 złotych i zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego za II instancję.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja podlegała oddaleniu.

Sąd Rejonowy, wbrew zarzutom apelacji, nie naruszył przepisów prawa materialnego.

W kontekście stanowiska apelującego należało ustalić, czy cała kwota 500 zł uiszczona przez powoda na rzecz pozwanego tytułem opłaty za wydanie karty pojazdu sprowadzonego samochodu stanowiła bezpodstawne wzbogacenie pozwanego Powiatu (...), w postaci nienależnego świadczenia, czy też jedynie w zakresie przekraczającym rzeczywisty koszt druku i dystrybucji uzyskanej przez powoda karty pojazdu - w kwocie 75 złotych.

Sąd Najwyższy, rozstrzygając w trybie art. 390 § 1 i 2 k.p.c. zagadnienie prawne, dotyczące tego, czy obowiązek zwrotu nienależnie pobranej opłaty za wydanie karty pojazdu dotyczy całej opłaty w kwocie 500 złotych, czy też ogranicza się do różnicy między tą opłatą a kwotą 75 złotych, stanowiącą koszt druku i dystrybucji karty, w orzeczeniu z dnia 25 listopada 2011 r. (III CZP 67/11) w powyższym zakresie odmówił podjęcia uchwały. Wskazał jednocześnie w uzasadnieniu, że problem zakresu roszczenia o zwrot opłaty za wydanie karty pojazdu nienależnie pobranej na podstawie § 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 lipca 2003 r. w sprawie wysokości opłat za wydanie karty pojazdu był już przedmiotem uwag Sądu Najwyższego w uzasadnieniu uchwały z dnia 2 czerwca 2010 r. (III CZP 37/10). W uzasadnieniu zaś tej ostatniej uchwały wskazano, iż jakkolwiek postanowienie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 10 grudnia 2007 r. (C-134/07) odnosi się do pełnej wysokości opłaty za kartę pojazdu w kwocie 500 złotych, a nie jedynie do różnicy 425 złotych pomiędzy kwotami określonymi w rozporządzeniach z 2003 i 2006 r., to z tytułu naruszenia prawa unijnego wchodzi w grę wyłącznie odpowiedzialność odszkodowawcza.

Sąd Okręgowy w składzie rozpoznającym przedmiotową sprawę podziela powyższe zapatrywanie prawne, wyrażone przez Sąd Najwyższy w uzasadnieniu uchwały z dnia 2 czerwca 2010 r. (III CZP 37/10). Przenosząc zaś jego istotę na grunt rozpoznawanej sprawy, stwierdzić należało, iż powód, powołując podstawę prawną zgłoszonego żądania wskazał na nienależne świadczenie. Powód, przytaczając stan faktyczny dla wykazania przesłanek bezpodstawnego wzbogacenia, w toku procesu właśnie te przesłanki wykazywał. Niewątpliwie na żadnym etapie postępowania, powód jako podstawy prawnej pozwu nie podawał odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanego. Zatem skoro powód, reprezentowany przez zawodowego pełnomocnika w osobie radcy prawnego, dochodził w pozwie zwrotu nienależnie pobranych opłat za wydanie karty pojazdu, a więc zwrotu świadczenia nienależnego w rozumieniu art. 410 § 1 i 2 k.c., co zostało wprost wyartykułowane w pozwie i apelacji, a nie jakiegokolwiek odszkodowania, w tym z tytułu naruszenia prawa unijnego, to brak było podstaw do uznania, że cała uiszczona przezeń opłata za wydanie kart pojazdów stanowiła świadczenie nienależne. Tym samym zarzut apelującego dotyczący naruszenia przez Sąd I instancji art. 90 Traktatu

Ustanawiającego Wspólnotę Europejską (Dz. U. 2004 Nr 90, poz. 864/2) związku z art. 410 § 2 k.c. nie zasługiwał na uwzględnienie.

Zdaniem Sądu Okręgowego za świadczenie nienależne z całą pewnością nie może być uznane uiszczenie przez powoda opłaty w kwocie 75 złotych za wydanie karty pojazdu dla samochodu sprowadzonego z zagranicy przez powoda. Sąd Odwoławczy stanął na stanowisku, że pozwany pobierając od Z. Ł. opłatę za kartę pojazdu w kwocie 75 złotych niewątpliwie nie wzbogacił się jego kosztem. Zaznaczyć w tym miejscu należy, iż sam fakt uiszczenia opłaty nie może być w żadnym razie uznany za świadczenie nienależne, gdyż dokonane zostało na podstawie art. 77 ust. 3 Prawa o ruchu drogowym. Przytoczony przepis stanowi bowiem, że „Kartę pojazdu dla pojazdu samochodowego, innego niż określony w ust. 1, wydaje, za opłatą i po uiszczeniu opłaty ewidencyjnej, właściwy w sprawach rejestracji starosta przy pierwszej rejestracji pojazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej”. Jednoznacznie zatem z cytowanego wyżej przepisu wynika, iż wydanie karty pojazdu jest odpłatne i brak jest podstaw do odmiennego przyjmowania.

Zważyć wobec powyższego należało, iż za nienależną uznać można by jedynie tą część opłaty, która przekraczałaby kwotę rzeczywistych kosztów czynności podlegającej opłacie. Poza wszelką wątpliwością pozwany w związku z podjętymi na rzecz powoda czynnościami poniósł określone koszty, które powinien pokryć powód z uwagi na to, iż następowały one li tylko i wyłącznie na jej rzecz i z korzyścią dla niego. Tym samym, roszczenie powoda oparte o treść przepisów art. 405 k.c. i 410 k.c. - wbrew twierdzeniom apelującego - nie mogło zostać uwzględnione w zakresie, w jakim pobrana opłata nie przekraczała rzeczywistych kosztów czynności związanych z drukiem i dystrybucją karty pojazdu.

Sąd II instancji doszedł przy tym do przekonania, iż kwota 75 złotych niewątpliwie nie jawi się jako zawyżona i w istocie odpowiada, co do wysokości, kosztom czynności związanych z drukiem i dystrybucją karty pojazdu. Opłata ta stanowi, zatem ekwiwalent za świadczenie otrzymane przez stronę powodową (wydanie karty pojazdu). Do powyższego wniosku Sąd orzekający w niniejszej sprawie doszedł mając na względzie okoliczność, iż taka kwota przewidziana była za wydanie wtórnika karty pojazdu (§ 1 ust. 2 przedmiotowego rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia z dnia 28 lipca 2003 r. np. przy kolejnej rejestracji). Jak również w tożsamej wysokości opłata została określona później na podstawie art. 1 ust 1 rozporządzenia Ministra Transportu i Budownictwa z dnia 28 marca 2006 r. w sprawie opłat za kartę pojazdu. Konstytucyjność powyższych przepisów nie budzi wątpliwości. W konsekwencji nie sposób jest przyjąć, iż pobieranie opłaty w tożsamej wysokości, przy analogicznych czynnościach i ponoszonych w związku z tym podobnych kosztach działania po stronie pozwanej, miałyby stanowić świadczenie nienależne.

Nie jest jednocześnie tak, że to na pozwanym ciążył obowiązek dowodowy w zakresie wykazania, iż w związku z podjętymi czynnościami zmierzającymi do wydania karty pojazdu, ponosi on koszty w wysokości 75 złotych. Pozwany wskazał bowiem na podstawę swych twierdzeń – podał, że w takiej wysokości opłata została ustalona w znowelizowanym rozporządzeniu Ministra Transportu i Budownictwa z dnia 28 marca 2006 r. (Dz. U. Nr 59, poz. 421), zatem zasadnym jest przyjęcie tej samej wysokości opłaty w stosunku do kart pojazdów wydawanych na podstawie poprzedniego rozporządzenia. Jeśli więc powód nadal kwestionował wysokość ponoszonych przez pozwanego kosztów, to właśnie na powodzie spoczywał ciężar dowodowy wykazania, że pozwany w rzeczywistości ponosi te koszty w niższej wysokości. Mając zaś na względzie okoliczności sprawy stwierdzić należało, iż powód w niniejszym postępowaniu nie naprowadził jakiegokolwiek wiarygodnego dowodu celem wykazania wskazanych wyżej okoliczności. Zatem to powód ponosić winien w chwili obecnej ewentualne ujemne skutki nieudowodnienia faktów, z których wywodził skutki prawne, a miały one istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy.

Reasumując, Sąd Okręgowy w całości podzielił stanowisko wyrażone przez Sąd I instancji w zaskarżonym wyroku, co do bezzasadności żądania pozwu w zakresie, w jakim powód domagała się zwrotu kwoty 75 złotych. Powód nie wystąpił bowiem w niniejszym postępowaniu z roszczeniem odszkodowawczym z powodu naruszenia przez pozwanego prawa unijnego przy pobieraniu od niego wskazanych opłat. Jego roszczenie zaś oparte na instytucji bezpodstawnego wzbogacenia nie mogło się ostać, bowiem powód nie sprostał ciężarowi dowodowemu wykazania, iż opłata ta nie była adekwatna do podjętych przez pozwanego czynności.

Z uwagi na powyższe argumenty Sąd Okręgowy oddalił apelację, za podstawę rozstrzygnięcia w punkcie 1. przyjmując przepis art. 385 k.p.c.

Powód przegrał postępowanie apelacyjne, zatem w myśl art. 98 k.p.c. obowiązany jest do zwrotu pozwanemu kosztów tego postępowania. Z uwagi na to, że pozwany reprezentowany był przez profesjonalnego pełnomocnika koszty obejmowały wynagrodzenie tego pełnomocnika, którego wysokość ustalono na podstawie § 2 pkt 1 w związku z § 10 ust. 1 pkt 1) rozporządzenia Ministra sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. **w sprawie opłat za czynności radców prawnych** (Dz. U. z 2015, poz. **1804**) na kwotę 120 złotych, zasadzoną w punkcie 2. wyroku.

SSO Mariola Wojtkiewicz SSO Sławomir Krajewski SSR (del) Zofia Piwowska